

นิพพานไม่ใช่อัตตาและอนัตตา

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๑

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ธรรมะของพระพุทธเจ้าเป็นนามธรรม เป็นธรรมแท้ๆ เข้าถึงได้ยาก เป็นสิ่งที่
สุดวิสัยของมนุษย์ปุถุชนทุกๆ คน ต้องมีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาตรัสรู้ธรรม
อันนี้ต่างหาก ธรรมอันนี้ถึงได้เป็นประโยชน์ต่อโลกได้ กับพระปัจเจกพุทธเจ้าเท่านั้นที่
ตรัสรู้ได้ด้วยตนเอง นอกนั้นแล้วเป็นไปไม่ได้เลย เป็นไปได้โดยยาก มีแต่พระปัจเจก
พุทธเจ้ากับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเท่านั้น ถึงจะแสวงหาโมกขธรรมอันนี้เจอ
แล้วเรานี้ได้เกิดมาพบ มันเป็นบุญวาสนาแบบมหาศาลมาก บุญของเราจริงๆ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมแล้วสลดสังเวช ว่าไม่รู้จะสอน
อย่างไรให้มนุษย์รู้ได้ ว่าอย่างนั้นเลยนะ สลดสังเวชว่ามันลึกซึ้งมาก ลึกจนแบบว่าหยั่ง
ไม่ถึง กว้างจนแบบว่าไม่มีขอบเขต แล้วเราจะสอนใครได้หนอ... เห็นไหม ธรรมะอย่าง
นั้น แล้วจะสอนใครได้หนอ มันก็มีอยู่โดยธรรมชาติอยู่ของเขาอย่างนั้นนะธรรมะอันนี้
แต่เรามันเวียนว่ายตายเกิด ไม่มีทางพบได้อย่างนั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก
ไว้ ท่านพูดไว้เลยว่า เราเกิดกันมาแล้วนั่งอยู่บนกองกระดูก นอนอยู่บนกองกระดูก ดิน
น้ำ ลม ไฟ ดิน ร่างกายของเรานี้ตายเกิดทับซ้อนกันอยู่ บนแผ่นดินนี้มันเหมือนกอง
กระดูกของตัวเอง

มนุษย์เราเกิดมา นอนอยู่บนกองกระดูก นั่งอยู่บนกองกระดูกของตัวเองทั้งนั้น ฟังดู
สิว่า ภพชาติมันยาวไกลขนาดไหน เราเกิดมาคือการเกิดและการตายนี้ มนุษย์ที่เกิดทุกๆ
คนนั่งอยู่บนกองกระดูกของตัวเอง นั่งอยู่บนกองดินทั้งนั้น ถ้าไม่พบพุทธศาสนา เราก็ตาย
เกิดตายเกิดอยู่อย่างนั้น จิตนี้เป็นอาตมัน มันต้องเกิด ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ ตายแล้วเกิดหมด
เว้นไว้แต่พระอรหันต์กับพระอนาคามีที่ไปเกิดเป็นพรหมเท่านั้น เห็นไหม อาตมันไง จิต
นี้ตายแล้วต้องเกิดหมด มันเป็นของคงที่ คงที่ในการเกิดดับ ไม่ใช่คงที่แบบที่ว่าไม่บุบ
สลาย

อาตมมันคือจิตนี้มีกิเลส จิตนี้ต้องตายเกิด ตายเกิด ตายเกิด จิตนี้เป็นนักท่องเที่ยว หลวงปู่มั่นบอกไว้ว่าจิตนี้เป็นนักท่องเที่ยว จิตตัวนี้เกิดๆ ดับๆ ภพชาติไม่มีที่สิ้นสุด เห็นไหม แล้วศาสนานี้ประเสริฐมากเลย ก็สอนไว้ไง สอนไว้เพื่อผู้ที่ไม่สามารถจะหลุดพ้น ได้ก็ให้มีบุญกุศลถ้าเกิดก็ให้เกิดในสิ่งที่ดี ให้เกิดพบพุทธศาสนา ให้เกิดพบสิ่งที่ว่าเป็น บุญเป็นกุศล ให้เราไม่ทุกข์ยากจนเกินกว่าเหตุ

คนเกิดมาทุกข์เห็นไหม มีอยู่ในพระไตรปิฎก มีพระองค์หนึ่งเกิดมาไม่เคยกินข้าว อิ่มแม่แต่เมื่อเดียว ฟังสิ นั่นทุกข์ขนาดนั้น เกิดมาทั้งชาติไม่เคยรู้จักแม่แต่คำว่าอิ่มท้อง นี่มันทุกข์ขนาดไหน ในชีวิตนี้ที่เกิดมา ความทุกข์ที่ทุกข์กันอยู่โดยธรรมชาติ แต่ให้มีบุญกุศลไปเจือจางให้เราไม่ทุกข์จนเกินกว่าเหตุ เราเกิดมาถือว่ามีเรามีวาสนาแล้ว มีวาสนาจริงๆ ที่ได้เกิดมาแล้วทุกข์โดยธรรมชาติ แต่ไม่ทุกข์ถึงขนาดไม่เคยได้กินข้าวอิ่มแม่แต่เมื่อเดียว ไม่เคยประสบในชีวิตเรา

เราเกิดมาทุกข์แต่เราก็มีความสุข มีความเป็นไปได้ เพราะเรามีบุญกุศล เพราะว่าเราเกิดในพุทธศาสนานี้เป็นของประกันแล้วว่าเรามีบุญกุศล มีจิตมากมายที่เกิดแล้วไม่พบพุทธศาสนา แม้เกิดมาในโลกนี้ตรงกับพุทธศาสนาก็อยู่ในซีกโลกอื่น ในประเทศอันไม่สมควร คุณเกิดในประเทศอันสมควรเป็นมงคล ๓๘ ประการที่พระพุทธเจ้าตรัสสอน เทวดาไว้ แม้แต่การเกิด เกิดพบพุทธศาสนา และพระพุทธรูปอยู่ในประเทศไทย

เขาเกิดในที่อื่น เขาไม่มีพุทธศาสนา การดำรงชีวิตของเขาโดนกดขี่ข่มเหง แล้วแต่กิเลสของถันนั้นๆ ที่จะรังแกกัน แต่พระพุทธศาสนานี้ให้มีความเมตตา ให้มีการให้อภัย ให้มีการเผื่อแผ่ เห็นไหม ในสังคมนั้นก็ให้เรามีความสุขพอสมควรแล้วถ้าเราเกิดพบพุทธศาสนา ทั้งๆ ที่เราไม่สามารถปฏิบัติให้พ้นทุกข์ ฉะนั้นเกิดมาแล้วเป็นการประกันว่าเรามีบุญกุศล มีวาสนาแล้ว ถึงได้เกิดมาพบพุทธศาสนา

แล้วการทำบุญกุศล หรือการทำจิตนี้ให้เป็นสมาธิอย่างกาฬเทวิล เห็นไหม ไม่มีพุทธศาสนาเขาก็ยังทำได้ ก่อนที่พระพุทธเจ้าจะเกิดมาเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ โลกธาตุนั้นห้วนไหว เขาอยู่บนพรหมเห็นไหม ฟังสิ เขาทำความดีเขาทำทานสมาบัติ เขาไปอยู่บนพรหมได้ ทั้งๆ ที่ยังไม่มีพุทธศาสนาด้วย ศาสนายังไม่เกิดเพราะเจ้าชายสิทธัตถะยังไม่ตรัสรู้ คนทำคุณงามความดีถ้าจิตนี้ทำคุณงามความดี จิตนี้สงบ จิตนี้เป็นเอกกถารมณ

จิตนี้สงบเฉยๆ ด้วยสมาธิ ไม่ได้ชำระกิเลสด้วยมรรคอริยสัจจิ่งที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้ ตามมรรคทางอันเอก ก็ยังไปเกิดเป็นพรหม

เกิดเป็นพรหมก็ต้องตายจากพรหม ลงมาเกิดเป็นมนุษย์เป็นเดรัจฉาน เกิดเป็นทุกๆ อย่างในวัฏฏวนนี้ นี่คืออาตมัน ความเป็นอาตมัน ทำดีก็เกิดบนพรหม ทำดีก็เกิดบนสวรรค์ ถ้าเกิดบนสวรรค์ ภพชาติบนสวรรค์นั้นยังแบ่งอีกเป็นชั้นๆ อายุของสวรรค์ก็ต่างกัน แต่ก็ต้องหมุนกลับมาเกิดเป็นอาตมัน เป็นอตตาทิเห็นใหม่ อาตมันตัวนี้ แต่ถ้าปฏิบัติจนพ้นทุกข์ก็เป็นนิพพาน แต่ไม่ใช่อตตาทิ

อาตมันเป็นอนัตตาทิ เป็นพรหมก็แปรสภาพ พรหมแบบแปรสภาพ อตตาทิแบบแปรสภาพ มันแปรสภาพโดยธรรมชาติ โดยกิเลสมันปิดตาเรา อย่างเช่นการตายแล้วเกิด ตายแล้วเกิดเป็นมนุษย์ เรามีอายุ ๘๐ ปี เรานอนใจ เราประมาทเราเดินเล่น เหมือนกับคนอยู่ในทะเล เรือแตกกลางทะเล เราเกิดเป็นมนุษย์ในท่ามกลางของกระแสทะเล พอเรือแตกเราก็เกาะขอนไม้ได้ขอนหนึ่ง เราก็อยู่ในทะเลนั้น แล้วแต่กระแสน้ำจะพัดพาไป

เกิดมาเป็นมนุษย์ ได้ร่างกาย ได้ภพของมนุษย์ สิ่งที่เป็นมนุษย์นี้เหมือนกับขอนๆ หนึ่ง หัวใจของเรา จิตของเราที่ว่าเป็นอาตมันที่มันเกิดๆ ดับๆ มานี้ มันก็มาได้สัมผัส ได้เกาะขอนนี้ หัวใจมันเกาะเราอยู่ เกาะร่างกายนี้อยู่ เกาะอยู่แล้วเราก็ประมาทเดินเล่น โอ๊ย..ชีวิตนี้แสนยาว ชีวิตนี้มีความสุขเพลิดเพลิน เรื่องปฏิบัติก็เอาไว้พรงนี้ มะเร็งนี้ มะเร็งนี้ชาติหน้า ปีหน้า สุดท้ายแล้วก็ว่าจะตายแล้วไปเกิดพบพระศรีอาริย์ นี่มันไปคาดอนาคตมากเกินไป เป็นการปฏิเสธปัจจุบันนี้แล้วคาดหวังแต่อนาคต

เพราะว่าเรานี้แม้แต่เกิดมาเป็นมนุษย์เราก็ยังประมาท กิเลสมันหลอกให้ประมาท หลอกให้เราหายไปข้างหน้านู่น ให้ปัจจุบันนี้กลายเป็นลุ่มๆ ดอนๆ ไม่จริงจัง ไม่ทำตามความเป็นจริง ถึงได้บอกว่าเราเกาะขอนๆ หนึ่ง ขอนนั้นกับผู้เกาะ อันไหนมีคุณค่ามากกว่ากัน ขอนไม้ นั้นกับเราใครมีคุณค่ามากกว่า เรามีคุณค่ามากกว่า ถ้ามีคุณค่ามากกว่า ทำไมไม่ปล่อยขอนนั้นทิ้งล่ะ ปล่อยขอนทิ้งก็จมน้ำตายสิ

นี่ก็เหมือนกัน เรากับกายอันไหนมีคุณค่ามากกว่ากัน ถ้าใจมีคุณค่ามากกว่ากายอย่างนั้นก็ไม่ต้องกินข้าวสิ ปล่อยให้กายมันตายไปหรือ ในขณะที่เกาะขอนอยู่กลางทะเล กายกับใจ ระหว่างเรากับขอนไม้ อยู่ในกลางทะเลขอนไม้นั้นมีค่า ปล่อยมือไม่ได้ ถ้า

ปล่อยหลุมมือแล้วเราไม่มีแรงว่ายน้ำ เราก็จมน้ำตาย ก็ต้องเกาะขอนนั้นไปจนกว่าจะเข้าตลิ่งได้ หรือใครมาช่วยเหลือขึ้นไป

ในกาลเวลาหนึ่ง ในชีวิตหนึ่งก็เหมือนกัน เราก็ต้องกินต้องใช้เพื่อให้ร่างกายนี้สืบต่อดำรงชีวิตไป แต่เราหลงกัน เห็นไหม ปัจจัย ๔ เครื่องอยู่อาศัยมันเกินกว่าเหตุ สะสมกันเพราะจะให้มันปรนเปรอความสุขของกาย ไปปรนเปรอไอ้ขอนไม้ นั่น ไอ้ขอนไม้มันจะรับรู้อะไร เราต่างหากกระเพื่อม พยายามคิดตัวอยู่กับขอนไม้พาขอนไม้มันเข้าฝั่ง

การประพฤติกฎปฏิบัติมันอยู่ที่ใจ กิเลสมันอยู่ที่ใจ กิเลสมันไม่ได้อยู่ที่กายนั้นหรือ กิเลสมันอยู่ที่ใจ ใจที่เกาะขอนไม้มันคิดแต่อนาคต มันมองไปข้างหน้ามันไม่คิดถึงปัจจุบันนี้ว่าเราจะทำอย่างไร เกาะขอนอยู่ก็ต้องพยายามกระทุ้งน้ำคั้นให้เข้าฝั่งให้ได้เสีย เคยเข้าฝั่งไหม เคยเหยียบพื้นไหม เคยเข้ากระแสไหมละ นี่มันเป็นอาตมันในเชิงที่ว่าเราไม่รู้ มันเป็นอาตมันเพราะกิเลสมันปิดตาเราไว้ ว่าเป็นอัตตา อาตมัน จิตนี้เป็นอาตมัน จิตนี้มีอวิชชา ปัจจยา สังขารปกครองหัวใจอยู่นั้น เป็นอัตตาโดยเด็ดขาด

ตายแล้วเกิดหมด เกิดแล้วตายเกลี้ยง ก็วนอยู่อย่างนั้น แต่ถ้าเชื่อในศาสนา ก็ยังทำให้เกิดดี เกิดแล้วไม่ทุกข์ยากจนเกินกว่าเหตุ นั่นคืออัตตา อัตตาในความเป็นจริง จะพบพุทธศาสนาหรือไม่พบ ถ้าคนนั้นจะทำคุณงามความดี เขาก็ทำได้ เห็นไหมอย่างพระปัจเจกพุทธเจ้า ไม่มีพุทธศาสนาก็ยังทำได้ เพราะในหัวใจนั้นมันดีจริง แต่เราเป็นสาวกของพระพุทธเจ้า เราเกิดในพุทธศาสนา เรายังทำไม่ได้ อย่างนั้นเลย แล้วว่าเราเป็นคนดีเป็นคนอยากเอาตัวพ้นทุกข์เป็นคนรักตัวเอง แต่ก็รักไม่จริง ไม่เคยรักตัวเอง รักแต่เปลือกๆ รักแต่กระแส รักแต่ความคิดเปลือกๆ รักแบบกิเลส เห็นแก่ตัว นี่คือการหรือกิเลสมันหลอกใช้ต่างหาก

กิเลสมันหลอกใช้อาตมันตัวนั้น หลอกใช้พลังงานที่เราเกิดมาแล้วนี้ แต่ให้คิดตามกิเลสมันคิด นี่อาตมันปิดตา ปิดตาความรู้สึกความเป็นจริงหนึ่ง แล้วยังหลอกใช้ให้เราลุ่มๆ ดอนๆ อยู่ในกระแสน้ำอยู่กับขอน ผู้ที่เกาะขอนกับขอนนั้นยังอยู่กลางทะเลก็ยังลืมตัว จนปล่อยให้ออนนั้นผูกพันไปแล้วตัวเองจะไปอยู่ที่ไหน

นี่ก็เหมือนกันเกิดตาย ตายแล้วไปไหน นี่ก็จังหวะและโอกาส ระยะเวลาพิสูจน์คน ระยะเวลาการเกิดภพชาติหนึ่งจะพิสูจน์ว่าเราเป็นคนจริงหรือไม่จริง แต่เราก็ยังมั่นใจในกาลเวลาของเราว่ามีถึง ๘๐ ปี ๑๐๐ ปี ชีวิตนี้ยังอีกยาวไกล มันเป็นอัตตาโดย

ธรรมชาติ อัดตาจริงๆ อาตมัน แต่พุทธศาสนาสอนใจ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตั้งแต่ปฐมยามกำหนดดู บุพเพนิวาสานุสติญาณ คูลีว่าภพชาติมันยาวไกลขนาดไหน

การเกิดเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะตรัสรู้ได้ต้องสะสมบารมีมา สิ่งที่น่าได้ ๔ อสงไขยแสนมหากัป แล้วยังมาเกิดอีก ๕๐๐ ชาติ แล้วมาเป็น ๑๐ ชาติสุดท้าย อีกด้วย คูลี อาตมันหรือไม่อาตมัน ย้อนกลับไปนั่นนะ ชาติที่ก่อนจะเกิดเป็นเจ้าชาย สิทธัตถะ ก็เป็นพระเวสสันดร ย้อนกลับไป ๑๐ ชาติ ที่ว่าเป็นชาติใหญ่ๆ สุดท้าย ที่ว่าสร้างสมมามหาศาล นี่ยืนยันกันด้วยบุพเพนิวาสานุสติญาณ ญาณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะเชื่อไม่ได้หรือ ต้องเชื่อได้

นี่เห็นโทษของการยึดติดในอัตตานั้น เห็นโทษที่อัตตานั้นปิดตาไว้ อวิชชาปิดตาความรู้สึกตัวเองไว้ แล้วพอท่านมานั่งเพื่อจะปฏิบัติ ถ้าคืนนี้จะไม่สำเร็จ ร่างกายนี้จะแตกดับไป เลือดจะละลายออกไป กระดูกจะแตกออก ก็จะไม่ลุก ปฏิญาณตนขนาดนั้น เห็นไหม พอ นั่งลงไป บุพเพนิวาสานุสติญาณย้อนกลับไป ถ้าเป็นผู้ปฏิบัติอย่างพวกเรา ก็สนุกเพลิดเพลินหลงตกทะเลไปอีก พอย้อนไปแล้วดึงกลับมาว่า สิ่งนี้ไม่ใช่ในปฐมยาม พอมัชฌิมยามเห็นไหมก็ย้อนกลับไปดู จตุปปาตญาณ ญาณรู้อนาคต ก็ไม่ใช่ รู้ว่าสัตว์ไปเกิดที่ไปไหน ตายแล้วไปเกิดที่ไหน อาตมันใหม่ กลับมาไง แล้วย้อนกลับมา ก่อนอรุณรุ่ง พร้อมกับการตรัสรู้ธรรม อาสวัภขญาณ อาสวะนั้นสิ้นไป อาสวัภขญาณ กำจัดอาสวะทั้งหมด ปฏิกิจสมุพบาทัง อวิชชา ปัจจยา สังขาราที่ปิดหัวใจไว้เปิด ถอนออกหมด เป็นธรรมล้วนๆ เป็นนิพพาน เป็นนิพพานที่แน่นอน นิพพานเที่ยง

ตั้งแต่ที่เขาปฏิญาณตนกันว่าเป็นศาสดา เป็นอรหันต์ ไม่เคยพบองค์ที่เป็นของจริง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมอันเป็นของจริงขึ้นมาแล้ว เสวยสุขวิมุตติสุข สุขที่ไม่เคยมีใน ๓ โลกธาตุนี้ สุขที่โลกสมมติเขินขบป้อนสมมติกันขึ้นมา ไม่มีความสุขไหนที่เทียบเท่ากับวิมุตติได้ นั่งเสวยวิมุตติสุข นั่งเสวยเฉยๆ เลย อยู่ในความสงบ อยู่ในความว่าง อยู่ในความอิม อยู่ในความสุขอันเป็นจริงที่ไม่เจือด้วยสิ่งใดๆ ทั้งสิ้น ในหัวใจนั้นพอ ในหัวใจนั้นอิม ในหัวใจนั้นไม่หิวโหย ไม่กระดิกพลิกแพลง แม้แต่นิดเดียว เสวยเฉยอยู่อย่างนั้น

มีความสุขตามความเป็นจริง นั่นอันนั้นต่างหาก ถึงได้ย้อนกลับมาดูที่ว่าอัตตาอันนั้นเห็นไหม นั่นเป็นอัตตาตามความเป็นจริงของกิเลส ย้อนมาจนองค์สมเด็จพระ

สัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ด้วยอาสวัภยญาณแล้วมายืนยันกับความเป็นอนัตตา สรรพสิ่งในโลกนี้ไม่มีสิ่งใดคงที่ สิ่งใดคงที่เป็นอัตตาโดยกิเลส แม้แต่คนเกิดมาก็ต้องตาย แต่ความแปรสภาพไปนั้น มันเป็นการแปรสภาพตามธรรมชาติ โดยที่เราไม่เคยได้ประโยชน์จากความแปรสภาพอันนั้นเลย การเกิดมาในชีวิตนี้ก็ปล่อยให้ตายเปล่าไป ทำบุญกุศลก็เกาะเกี่ยวกันไปเพื่อจะไปเกิดบนสวรรค์ ไปเกิดเป็นพรหม ก็เกิดอยู่อย่างนั้นเหมือนกัน

สิ่งนั้นเป็นเพราะว่า เราเข้าใจคลาดเคลื่อนไม่เป็นตามความจริงในปัจจุบันธรรม ในปัจจุบันธรรมเห็นความแปรสภาพ เห็นความเป็นอนัตตา ความเป็นไตรลักษณ์ในปัจจุบัน เห็นไหม แล้วความเห็นอันนั้นมันเห็นโดยโลกุตระธรรม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปฏิบัติมาตั้งแต่ไปเรียนกับอาจารย์อาฬารดาบส โดยความเป็นโลกียะ ถึงจิตนั้นสงบก็ไม่ยกขึ้นวิปัสสนา ความเห็นความเป็นปัจจุบันธรรมแบบนั้น เราเห็นกันเพื่อความสลดสังเวช ถอนใจออกมาจากอารมณ์โลก เห็นความแปรไป คนอื่นรำร้องให้ การเกิดการตาย เห็นข้างบ้านเรารำร้องให้ เราไม่เคยสะเทือนใจเลย

แต่เมื่อใดในญาติวงศ์ของเราต้องแปรสภาพบ้าง มันจะสะเทือนเข้ามา ถึงเมื่อตัวเราแปรสภาพมันยิ่งจะเสียวสันหลังเข้ามา ความเห็นของโลกเขา ความเห็นความเป็นไปตามอนัตตาที่ว่า เห็นทุกวันๆ มันไม่สะเทือนกิเลสเพราะมันเป็นโลกียะ โลภียะหมายถึงว่า มันเป็นเรื่องของโลก การเกิดๆ ตายๆ การพูดกันก็พูดทุกคนว่ามันเป็นธรรมดา รู้ที่อยู่เกิดแล้วต้องตาย ทุกคนก็รู้ทุกคนเข้าใจ แต่ทุกคนไม่เคยเห็นตามความเป็นจริง เพราะมันเป็นการเห็นแบบสัญญา

เหมือนคนใส่แว่นตา ไม่เคยมีคนไหนถอดแว่นตาเลย ใส่แว่นตาไว้ตั้งแต่เกิด คือว่าขั้นังใจ ความรู้สึกภายนอกใจ มันรับรู้ด้วยสัญญา ความจำได้หมายรู้ ว่าคนเกิดมาแล้วต้องตาย ใส้ตัวขั้นัง ใส้ตัวสัญญา ใส้ตัวอายตนะที่กระทบ มันไม่ใช่จิต มันเป็นเรื่องกระทบ ก็เหมือนเราใส่แว่นไว้ แล้วเรามองผ่านแว่น มันถึงเป็น โลภียะ โลภียะก็ต้องผ่านแว่นเข้ามา แว่นมันก็หลอกก่อน หลอกว่าเรื่องนี้เป็นธรรมดา เรายังมีชีวิตอีกยาวไกล เรายังไม่ตายจริงหรอก อารมณ์ของโลกียะมันเป็นโลก มันเป็นความผูกมัด มันเป็นการหลอกหลวงอีกชั้นหนึ่ง

ความเห็นตามความเป็นจริง เรื่องจริงๆ มันก็หลอกให้เราชะล่าใจ ให้เราไม่
 ขวนขวาย นั่นคือโลกิยะ ถึงต้องทำจิตนี้ให้สงบก่อน ถึงจะเห็นการแปรสภาพอย่างนั้น
 แล้วมันสลัดใจ ก็ถอนจิตเข้ามา ให้มันเป็นอิสระของตัวเองมันเอง โดยพยายามถอดแว่นตา
 ของตัวเองออก จิตนี้สงบเข้ามา สงบเข้ามา มันรู้โดยตัวมันเอง ก็เหมือนกับมันรู้สึกเห็น
 ด้วยตาเนื้อ ตาของตัวเอง ไม่เห็นผ่านแว่นตาอันนั้น ไม่เห็นภาพตามความหลงโลก
 ความเห็นภาพผ่านแว่นตานั่นเป็นความหลงโลก เป็นโลกิยะ ความรู้สึกตามความเป็นจริง
 ช่างในคือความเห็นตามความเป็นจริง มันเป็นปัจจุบันธรรมเห็นใหม่ ถึงบอกว่าเห็น
 อนัตตาด้วยความที่มันแปรสภาพอยู่นั้น มันเป็นโลกอย่างหนึ่ง มันก็สลัดเฉยๆ มันเป็น
 การสลัดเป็นการสังเวช

แต่ถ้าเป็นการมองเห็นด้วยหลักตามความเป็นจริง เห็นใหม่ หลักตามความเป็น
 จริง เห็นจริงรู้จริงเหมือนกับว่าญาติวงศ์ของเราต้องตาย หรือเราเองต้องตายนี้มัน
 สะเทือนชั่วคราว นั่นแหละเห็นตามความเป็นจริง เห็นปัจจุบันธรรม คำว่าปัจจุบันธรรม
 คือ กิเลสมันเกิดดับในปัจจุบันเดี๋ยวนั้น อาตมมันตัวนี้มันเกิดดับที่หัวใจ มันเป็นหลักของ
 หัวใจทั้งหมด ถึงต้องให้เห็นตามความเป็นจริงว่ามันเป็นอนัตตา อนัตตาด้วยธรรมะ
 ธรรมจักร เป็นภาวนามยปัญญา

อนัตตานะ ไม่ใช่เห็นอนัตตาโดยที่ว่าเป็นอนัตตาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัม
 พุทธเจ้าที่เราศึกษาเล่าเรียนมา ความเห็นอนัตตาต้องเห็นตามปัจจุบันนั้น ให้เห็นเดี๋ยวนั้น
 ไม่ใช่อนัตตาด้วยสัญญา อนัตตาตามความเป็นจริงที่เกิดขึ้นจากภาวนามยปัญญา ที่เรา
 ขวนขวายกันอยู่นี้เห็นใหม่ ระยะทางการก้าว การแข่งกีฬา ระยะทางของม้าวิ่ง ม้าที่วิ่ง
 ออกไป ม้าตัวนี้จะแข็งแรงวิ่งได้ฝีเท้าดีหรือไม่ดี อยู่ที่ระยะทางของมันจะวิ่งไปได้ หัวใจ
 ในการประพฤติปฏิบัติก็เหมือนกัน เราจะทรงในการประพฤติปฏิบัติของเราขึ้นมาได้ มัน
 ก็คือระยะเวลาของเราที่เราสามารถกำหนดจิตเข้ามาให้เป็นความสงบได้นั้นคือระยะทาง
 นั้น

สัพเพ ชมฺมา อนตฺตา ธรรมทั้งหลาย ธรรมต่างๆ ธรรมที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัม
 พุทธเจ้าทรงประทานไว้ เป็นระยะทางเป็นการพิสูจน์หัวใจ เป็นทางผ่าน ให้หัวใจนี้
 ผ่านทาง ระยะทางนั้นไม่ใช่เป้าหมาย เป้าหมายอยู่ที่ปลายของระยะทางนั้น ความเห็น
 อนัตตาก็เหมือนกัน ในเมื่อเห็นอนัตตาความแปรสภาพอยู่ เราเห็นอยู่ในทาง ในระยะ
 ผ่าน ในจิตนี้ต้องผ่าน สัพเพ ชมฺมา อนตฺตา ธรรมทั้งหลายนี้เป็นอนัตตา การแปรสภาพ

ในความเป็นจริงนี่ก็เป็นอนัตตา แต่เราไม่เห็นอนัตตาตามความเป็นจริงเห็นใหม่
อนัตตาซ้อนอนัตตา หลายชั้นหลายซ้อน จนผู้ปฏิบัติไม่ได้ประโยชน์จากความเป็น
อนัตตานั่น

จนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม ถึงได้ประทานเอาไว้ มรรค
อริยสัจจ ความดำริชอบ ความดำริเข้ามาในปัจจุบัน ไม่ใช่ดำริออกไปด้วยสัญญาอารมณ์
มันหมาย สัญญาอารมณ์มันหมายที่ความดำริออกไปอันนั้น มันเป็นการผูกเข้ามาต่างหาก
มันเป็นการหลอกลวงของอวิชชา ปัจจัยา สังขารา เจ้าวัฏจักรที่อยู่กลางหัวใจนั้นมัน
หลอกลวงออกมา มันจะหลอกลวงมันจะสร้างภาพ มันจะมีความเป็นไปที่เห็นออกมา
ความเป็นไปอันนั้น นิमितเกิดขึ้นได้ในการประพฤติกปฏิบัติตลอด นิमितเห็นใหม่
ความเห็นตามความเป็นจริง เพราะจิตสงบแล้วมันจะเห็นภาพ เห็นความเป็นไป แล้วเราก็ค
ว่าความเห็นเป็นอนัตตา มันปล่อยวาง การปล่อยวางเฉยๆ เห็นใหม่ว่าอนัตตาซ้อน
อนัตตาใจ เราเห็นความเป็นไปในโลก เห็นคนตกทุกข์ได้ยาก เห็นคนทะเลาะเบาะแว้ง
กันเราก็คสลดใจ เห็นใหม่ ทำไมเราไม่ปล่อยวางจากกิเลสละ

ทุกคนเกิดมาก็ทุกข์ทั้งหมด ทุกคนก็รู้ทำไมไม่ปล่อยวาง มันไม่ปล่อยวางเพราะ
มันอยู่นอกจากการสะเทือนหัวใจ การเห็นนิमितก็เหมือนกัน ความเห็นนิमितจิตออกไป
เห็น อนัตตามันซ้อนอนัตตาเห็นใหม่ อนัตตาข้างนอก มันเป็นอดีต มันเป็นปลายทาง
เกินไป เป็นสิ่งที่ไกลจากศูนย์กลางอำนาจของกิเลส ใจเห็นนิमितก็เหมือนกัน ดวงตาของ
ใจออกไปเห็นนิमित จิตสงบแล้วเห็นออกไป มันก็อยู่ส่วนนอก ต้องให้จิตมันสงบเข้ามา
อีกชั้นหนึ่ง

อนัตตาข้างนอก อนัตตาข้างใน แล้วเป็นปัจจุบันธรรม คือจิตที่ตั้งมั่น แล้วยกขึ้น
ยกขึ้นในกาย เวทนา จิต ธรรม ต้องวิปัสสนาให้เป็นปัจจุบันในการต่อสู้ ระยะเวลาพิสูจน
มา กาลเวลาพิสูจนคนใจ ในการประพฤติกปฏิบัติเข้ามา ก็ต้องปล่อยวางเข้ามาเป็นชั้นๆ
นะ ให้มันเป็นปัจจุบันของจิตด้วย จิตตั้งมั่น จิตนี้เป็นหนึ่ง จิตนี้เป็นเอกัคคตารมณ์ จิตนี้
ควรแก่การงาน แล้วจิตนี้ถึงยกขึ้นวิปัสสนาให้เห็น โดยความเป็นจริง

ไม่มีนักกีฬาคนไหนหรือที่ซ้อมกีฬาอยู่แล้วเขาจะคล่องหรือชวตองให้ ไม่มี ไม่
มีทีมฟุตบอลใด ซ้อมๆ กันอยู่แล้วทีมฟุตบอลนั้นชนะได้หรือชวตอง ไม่มี การซ้อมต่าง
กับการลงแข่งขัน นักกีฬาทุกคนจะต้องซ้อมจนร่างกายของนักกีฬานั้นแข็งแรงจน

สามารถชนะคู่แข่งได้ เห็นไหม นี่ก็เหมือนกัน เราประพฤติปฏิบัติมา เรายกจิตขึ้นมา มันไม่ใช่ภาวนามยปัญญาโดยตรง มันจากจินตามยปัญญาขึ้นมา ก่อน จากสุตมยปัญญา การศึกษา การเชื่อในปัญญาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สะสมมาให้พลังงานให้กลับขึ้นมา

ทาน เราเชื่อในเรื่องของท่านแล้ว เราเชื่อการเกิด แก่ เจ็บ ตาย เพราะเราประสบจริง มันยืนยันได้ นี่ เราเชื่อจากสุตมยปัญญา จากทาน เราให้ทานก่อน แล้วก็จากศีล จากภาวนา ภาวนาก็เหมือนกัน เริ่มภาวนาก็ทำจิตให้สงบ พอจิตสงบขึ้นมา ทำไมต้องสงบ ก็ให้สงบเพื่อพ้นจากโลกียะ ให้เกิดประโยชน์แล้วเกิดตามความเป็นจริง ไม่ใช่เกิดจากจินตนาการแล้วไม่ได้ประโยชน์ ให้จิตสงบ คำว่าจิตสงบ มันสงบจากรูป รส กลิ่น เสียง พวงดอกไม้ พวงดอกไม้ของมาร พ้นจากบ่วงของมาร บ่วงของมารที่พยายามจะดึงออก ดึงเราออกไปนอกแวงดวงของการเห็นอนัตตาตามความเป็นจริง

อนัตตาข้างนอก อนัตตาข้างใน อนัตตามันซ้อนอนัตตาอยู่ เราต้องฉลาด เราจะเป็นคนที่ทำให้เห็นอนัตตาตามความเป็นจริง ไม่ใช่เห็นอนัตตาจากความหลงของโลก หลงของจิต ต้องให้เห็นอนัตตาตามปัจจุบันที่เห็นนั้น ถึงต้องทำใจให้สงบเข้ามา ให้วัตถุขยับนั้นมันบริสุทธิ์เข้ามา ไม่ให้มีกิเลสเจือปนอยู่ สงบเข้ามา นี้ กิเลสมันก็เบาบางลง เห็นไหม สิ่งนั้นมันก็มีคุณค่าบริสุทธิ์ขึ้นมา ความบริสุทธิ์ของสิ่งที่จะมาหล่อหลอมให้ เห็นตามความเป็นจริงเข้ามาอีกชั้นหนึ่ง

การหล่อหลอมเข้ามา นี้คือการซ้อม นักกีฬาที่ซ้อม นักกีฬาที่รักตนเอง นักกีฬาที่ต้องการชนะ นั่นนักกีฬานะเพื่อเหรียญทอง แต่ผู้ปฏิบัตินี้เพื่อชำระกิเลส มันมีคุณค่ามากกว่าเหรียญทองหลายๆ ล้านล้านเท่า เพราะอันนี้คือการชำระกิเลสกัน อันนี้จะให้เห็นอนัตตาตามความเป็นจริง ฉะนั้นการฝึกซ้อมนี้ ฝึกซ้อมขึ้นมาจนจิตมันจะหมุนออกไปเป็นธรรมจักร การที่จิตหมุนเคลื่อนออกไปเป็นธรรมจักรนั้นคือนักกีฬาที่ลงไปแข่งขันแล้ว ระหว่างกิเลสกับธรรม ในหัวใจของเรา มันเป็นสนามกีฬา กิเลสมันเป็นปกติอยู่แล้ว โดยธรรมชาติ แต่ไม่เคยเห็นธรรม ไม่เคยพบธรรมเลย

ปัจจุบันนี้เกิดขึ้นมาในพุทธศาสนาแล้วเรามีศรัทธา มีความเชื่อ เรามีการประพฤติปฏิบัติ เรามีครูบาอาจารย์ เราน้อมนำออกมาจนเรายกตัวเองขึ้นมาเป็นคู่ต่อสู้ธรรมของพระพุทธเจ้าเราก็ได้รับมาจากสุตมยปัญญา จินตามยปัญญาจนเราสามารถสร้าง

ทีมของเราเป็นธรรมแท้ๆ ที่เกิดขึ้นกลางหัวใจ แต่ก็ยังเป็นธรรม เป็นธรรมนะ เป็นธรรมจักรของเราที่สร้างขึ้นมา ของเรา เราเป็นเจ้าของธรรมจักรนั้น มันก็เป็นของเรา มันยังมีกิเลสเจือปนอยู่ เพราะใจก็มีกิเลสอยู่แล้วเห็นไหม

กิเลสในหัวใจกับธรรมของพระพุทธเจ้าที่ใช้กิเลสฝ่ายมรรค กิเลสฝ่ายคุณธรรม กิเลสฝ่ายดี เห็นไหม กิเลสฝ่ายชั่วทำให้เราทุกข์ร้อนตลอด ความอยากพ้นทุกข์อันนี้เป็นมรรคอรุณสังขัง เป็นความเพียรชอบ เราทำงานอยู่ในโลกนี้ก็ทุกข์ยากพอแรงอยู่แล้ว การปฏิบัติก็ทุกข์ยากเหมือนกัน แต่มันเป็นการพ้นทุกข์ ทุกข์เพื่อจะพ้นทุกข์ เห็นไหมเราก็เป็นธรรมจักร เป็นเราที่ก่อสร้างขึ้นมาท่ามกลางหัวใจ จนจักรนี้หมุนออกไป พ้อจักรหมุนออกไป นี่คือการลงแข่งขันระหว่างธรรมกับกิเลสกลางหัวใจแล้ว จะเห็นอนาคตตามความเป็นจริงใจ ในกาย ในเวทนา ในจิต ในธรรม

ทำไมต้องในกายล่ะ ถ้าในกายนี้ก็เหมือนการแข่งขันฟุตบอล นักกีฬา ๘ คนออกประตูไว้หมดเลย มันประกันการแพ้ การพิจารณากายมันถึงเป็นเป้าใหญ่ พอจิตสงบแล้วให้นึกกายขึ้นมา ถ้ามีวาสนามันจะเห็นใจ กายนี้มันเป็นธรรมชาติ เห็นไหม ว่าเราเกาะขอนไว้ ทำไมเราถึงเกาะขอนไว้เลย เพราะเราเกิดมาเป็นมนุษย์เรามีกายกับใจ เราก็เกาะขอนอยู่ นี่ก็เหมือนกัน ระหว่างกายกับใจที่มันสะท้อนกันอยู่นี้ ทำไมเวลาจิตสงบถึงไม่เห็นกาย ทำไมหัวใจนี้มันไม่เห็นขอนไม้นั้น ทั้งๆ ที่เกาะมันอยู่ทำไมมองไม่เห็น

ทำไมจิตสงบแล้วทำไมไม่เห็นกาย มันเป็นความพลั้งเผลอ มันเป็นความไม่รู้เท่ามันอยู่ด้วยกันทำไมไม่เห็นกันล่ะ นี่การยกกายขึ้น ยกขึ้นมา ยกขึ้นวิปัสสนา การเห็นกายตามความเป็นจริงด้วยตาธรรม เราสร้างทีมฟุตบอลขึ้นมาจะกว่าจะได้ลงแข่ง มันก็ไม่มีสนาม ไม่มีนัดที่ไหนให้เราแข่ง แต่ถ้าเรานัดขึ้นมาได้ ก็นี่นัดกาย นัดระหว่างกายกับธรรม การพิจารณาเจอกันใจ ถ้าพิจารณากาย ทีมของเราประกันการแพ้ ทีมของเราจะประกันการแพ้

พระพุทธเจ้าถึงได้สอนเรื่องกายเป็นทีมหลัก เหมือนทีมฟุตบอลนั้นเล่นในทางยันอย่างเดียว แต่ก็ยังเป็นประโยชน์ ทีนี้ถ้าพิจารณาทางเวทนา กาย เวทนา จิต ธรรม พิจารณาสังขารสิ่งหนึ่งก็ได้ แต่การพิจารณาเวทณาก็เหมือนการเล่นทางปีกสองข้าง โยนขึ้นไปแล้วให้โหม่งเข้า ขึ้นไปทางปีก ขึ้นไปสองข้าง การพิจารณาเวทนาใจ นี่มันถึงต่างกัน กาย

เวทนา พิจารณาจิตละ พิจารณาจิตเล่นจากศูนย์หน้า แต่ถ้าพิจารณาธรรมละ ภาย
เวทนา จิต ธรรม เพื่อให้ได้ประตุ เพื่อให้เป็นผู้ชนะ ชนะอะไร

ถ้าพิจารณาธรรมจักรหมุนไปก็จะไปเป็นผู้ชนะ แล้วกิเลสมันก็เป็นฝ่ายตรงข้าม
การต่อสู้ต้องเกิดขึ้น การต่อสู้เห็นใหม่ การต่อสู้คือเราหมุนขึ้นมาด้วยปัญญา การต่อสู้
ให้เห็นการเป็นไป ถ้าเราชนะเหมือนเราได้ประตุ ถ้าเราไม่ชนะก็ยันไว้ การยันไว้ ภาย
เวทนา จิต ธรรม การพิจารณากายสักแต่ว่ากาย มันพิจารณาแล้วปล่อยวาง เหมือนเรายัน
ไว้แล้วเราไม่สามารถทำประตุได้ การแพ้นะมันไม่มี การต่อสู้ก็คือระยะทางเห็นใหม่
ระยะทาง ถ้าระยะทางที่แข่งขันมันมีอยู่ ๕๐ นาที ถ้าใน ๕๐ นาทีนี้ เราต่อสู้ไม่ได้ มันยัน
ไว้มันเสมอ การเสมอนั้น จิตมันพิจารณาไม่ขาดใจ ไม่ได้ประตุ การพิจารณาไม่ขาด มัน
ปล่อยวางได้นะ เพราะเราไม่แพ้ แต่ถ้าเราแพ้ละ เราแพ้นั้นมาคือเราพิจารณาไม่ได้ เรา
พิจารณาแล้วถอย ยันไว้ด้วยขันติบารมี ยันไว้ก็เป็นการยันไว้เฉยๆ การยันไว้ เพราะเรา
ไม่มีสิ่งที่จะเข้าไปให้เห็นตามความเป็นจริงได้ เราเกาะขออนอยู่

แม้แต่เราเกาะขออนอยู่ เรายังไม่เข้าใจตามความเป็นจริง เพราะมันไม่เป็นอนัตตา
ให้เห็น เราไม่เห็นตามปัจจุบัน การเห็นเป็นอนัตตาเห็นอย่างไร มันเกิดขึ้น ตั้งอยู่ แล้วดับ
ไป มันแปรสภาพอยู่แล้ว แต่มันเกิดดับ เกิดดับ เกิดดับ มันเกิดดับ ดูอย่างการเล่นฟุตบอล
เขาต้องมีไหวพริบ ต้องมีจังหวะและโอกาสตลอด ใ้ันนี้ก็เหมือนกัน จิตสงบไม่สงบ
ความเป็นไปของเรา เป็นไปได้ขนาดไหน ความเป็นไปของเราะ บางทีเหนื่อยอ่อนมาก
บางทีก็เข้มไป เหนื่อยอ่อนกับเข้มไป ความเหนื่อยอ่อนทำให้จิตมันอ่อน การตั้งภาพไว้
การพิจารณานั้นไม่สะดวก นักกีฬาของเราอ่อนแอหมดเลย

แต่ถ้าเข้มไป จิตเข้มเกินไป การพิจารณานั้น ภายนั้นใสสว่างเกินกว่าเหตุ ต้องใช้
ปัญญาให้มาก ใคร่ครวญความเป็นไปให้มาก นี้ความเป็นอนัตตาใจ การดู อนัตตานะ
การดู การพิจารณาในอนัตตานั้น ความเป็นอนัตตาจนเห็นตามความเป็นจริง เราคาด เรา
หมายไม่ได้ เราอยากได้ผลทุกคน เราคาดว่าควรจะได้ประตุตลอดเวลา แต่ไม่เคยยั้งได้
เลย ในเวทนา ในจิต ในธรรมก็เหมือนกัน พิจารณาสิ่งใดสิ่งหนึ่งอันเดียว ผู้เล่นในทีมนั้น
ยิงตรงไหน ใครยิงคนนั้นก็ประตุเหมือนกัน ภาย เวทนา จิต ธรรม อย่างใดอย่างหนึ่ง
ให้เห็นเป็นไตรลักษณ์ ให้เห็นอนัตตาตามความเป็นจริงแล้วมีค่าเท่ากัน

ไม่ใช่ว่า ๑๑ คนนี้ต้องอิงทุกคนแล้วถึงนับว่าได้ ๑ ประตู่ คนใดก็ได้ใน ๑๑ คน นั้นยังเข้าไปได้ ๑ ประตู่ พิจารณากายก็เหมือนกัน พิจารณาธาตุเข้าไปที่กาย เข้าใจหมด กาย เวทนา จิต ธรรม พิจารณาที่จิต จิตนั้นเป็นผู้ยังเข้า ก็ได้ ๑ ประตู่เหมือนกัน พิจารณาที่เวทนา จิตยังเข้าก็ได้ ๑ ประตู่เหมือนกัน พิจารณาที่ธรรม ใครยังเข้าก็ได้ ๑ ประตู่ กาย เวทนา จิต ธรรม พิจารณาแล้วเข้าใจเหมือนกันหมด กายนี้หลุดออกไป จิตนี้แยกออกมานะ ทุกข์หลุดออกไป กายนี้สักแต่ว่ากาย กายนี้ไม่ใช่เรา นี่ก็ขั้นตอนใน ประตู่ที่ ๑

ประตู่ที่ ๒ เห็นไหม พิจารณาจักษุธาตุนี้เป็นธาตุ จิตนี้เป็นจิต อุปาทานในธาตุ นั้นไม่มี พิจารณาเข้าไปอีก ประตู่ที่ ๓ เห็นไหม พิจารณาประตู่ที่ ๓ ขั้นนี้ไม่ใช่จิต จิตนี้ไม่ใช่ขั้น สัจญความจำได้หมายรู้ ปฏิฆะ กามราคะ เกิดขึ้นที่ตัวสัญญาทั้งหมด ตัวที่จิตกับขั้นมันเป็นอันเดียวกัน พอละหมดนะ พิจารณายังประตู่ที่ ๓ ได้ เป็น ๓ ประตู่ เห็นไหม ประตู่ที่ ๔ ละ ถ้าการยันกันแล้วเป็นการต่อสู้ มันเป็นขั้นกับจิต มันเป็นทิม เวิร์ค ๓ ประตู่เสมอกันแล้วต้องควบกันที่จุดโทษ ควบกันที่จุดโทษนั้น จุดโทษ ระหว่างผู้เล่นกับประตู่ จะยิงกันตัวต่อตัว ต่อของจิต

ต่อของจิตนี้เป็นจังหวะเดียว จุดโทษที่ยิงเข้า นี่ตรงนี้เป็นอตตา เป็นระหว่าง ๑ ต่อ ๑ เห็นไหม เป็นอตตา เป็นที่ว่าขั้นกับจิตนี้แยกออกจากกันแล้ว มันเป็นจิตล้วนๆ เป็นการควบกันว่าจะเข้าหรือไม่เข้า การต่อสู้ตรงนี้ มันเป็นสิ่งที่ว่า จิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิตเดิมแท้ที่เป็นอตตา อตตาของพรหม ๓ ขั้นนั้น อย่างที่อตตาอันแรกนั้น อตตาอย่างนั้นไม่ใช่ อตตาอันนี้ เพราะว่าจะพรหมขนาดไหนก็ต้องตายเกิด ตายเกิดตามอตตาตามความเป็นจริงนั้นจะไม่เข้าไปในพรหม ๓ ขั้นนั้น พรหมที่จะเข้าตรงนี้ได้เป็นพรหมของอนาคา เท่านั้น พระอนาคามีถึงมี ๕ ขั้นของพระอนาคา ตั้งแต่สุทธาวาสขึ้นไปนั้น ๕ ขั้น

ถ้า ๓ ขั้นระหว่างกายกับจิตที่แยกออกจากกันนี้เป็นอตตาใจ แล้วพอแยกออกจากกันแล้ว ก็เป็นอตตาที่ว่าจิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิตเดิมแท้จะข้ามพ้นกิเลส ถ้ายังจุดโทษเข้าไปนี่ชนะ เป็นผู้ชนะทั้งหมด อนัตตานี้ใจ ระยะเวลาการประพฤติปฏิบัติ การยิงได้ ๑ ประตู่ ก็ปล่อยวางทั้งหมดเลย พอปล่อยวางจะมีความสุข เพราะว่าเรายิงได้ประตู่ ๑ กอง เชียร์หรือว่าทุกคนจะคืออกใจกันมหาศาล ความดีใจ ความสุขนั้นคือเป้าหมายหนึ่ง เห็นไหม เป้าหมายที่ ๑ เราได้เป็นผู้ชนะ ได้ ๑ ประตู่แล้ว เป้าหมายที่ ๒ เรายิงเข้าเป้าหมายนี้ผ่าน ระหว่างการพิจารณาหลุดออกไป นี่มันเป็นระยะผ่าน ระยะผ่านทั้งหมด ถึง ๓ ขึ้น

ไปก็ผ่านระยะผ่าน เป็นระยะผ่านที่ว่าอันเสมอไว้ใจ มันผ่านระยะผ่าน มันเป็นเป้าหมาย
ที่เป็นระยะผ่าน

เหมือนทางรถ มันมีที่พึดเติมน้ำมัน ป้อมน้ำมัน ๓ ป้อม แล้วป้อมที่ ๔ เราจึงถึง
เป้าหมาย เป้าหมายนั้นไม่ใช่ป้อมน้ำมัน เป้าหมายนั้นไม่ใช่อนาคต เพราะอนาคตอย่าง
ป้อมน้ำมันนี้ ระยะทางถ้าเราไปไม่ถึงป้อม เราไปแล้วเรากลับมาบ้านเรา เราต้องมาเริ่มต้น
ใหม่ ระยะนี้ไม่ถึงใช่ไหม เรายังยิงประตูไม่ได้ แต่ถ้าเรายิงประตูได้ เหมือนกับเราไปพึด
ที่พึดรถที่หนึ่ง อันนี้คืออุปสรรคที่ไม่เสื่อมลงมา เห็นไหม เป็นอนาคตที่ขึ้นข้างบน
ส่วนบนเป็นอนาคต ส่วนล่างนี้ไม่ตก ส่วนล่างนี้เป็นความจริง เป็นอุปสรรคที่ไม่
เสื่อมจาก ๑ ประตู

ประตูที่ ๒ มันยังอยู่ในระยะเวลา ๕๐ นาทีในการต่อสู้มัน เขาก็จะสามารถยิง
ประตูได้เหมือนกันใช่ไหม แต่เรายังได้นำไปแล้ว ๒ ประตู เราก็มผ่านระยะที่ ๒ ขึ้นไป ๒
ประตูนี้เป็นของประกันความต่ำกว่าใจ ต่ำกว่าคือว่า จะยกให้เราไม่ได้ประตูเลยไม่ได้
เพราะเป็นอุปสรรค แต่ข้างบนนี้ ยังเป็นอนาคตอยู่ เพราะอะไร เพราะเรายังไม่ได้
ประตูที่ ๓ เราได้ประตูที่ ๓ แล้วเห็นไหม พอเราผ่านประตูที่ ๓ เข้าไป ๓ ส่วนล่างนี้ก็ไม่
เป็นอนาคต แต่ส่วนบนยังเป็นอนาคตอยู่เห็นไหม ถึงต้องมาควบคุมจุดโทษกันใจ เพราะอัน
เสมอ ๓ ภายกับจิตนี้แยกออกจากกันระหว่างขั้น จิตนี้เป็นอดีตแต่อดีตในตัวมันเอง
อดีตที่ว่าในอนาคตมันต้องผ่านออกไป มันจะขึ้นไปแล้วอยู่ในสุทธาวาส จะสุกไป
ข้างหน้าอย่างเดียว แต่ถ้าควบคุมจุดโทษแล้วมันพ้นไปเลยนะ

ความพ้นอันนี้ไม่ใช่อนาคต ได้ครบ ๔ ประตูผ่านเป็นผู้ชนะออกไป เป็นผู้ข้ามพ้น
จากอนัตตานั่นออกไป เป็นผู้ข้ามพ้นจากระยะผ่านออกไป ความเป็นระยะผ่านเห็นไหม
อนัตตา สัพเพ ธมฺมา อนตฺตา พอเป็นผู้ชนะแล้ว จะให้กลับมาเป็นผู้เริ่มต้นการต่อสู้
เหมือนเรายิงประตู ๔ ประตูแล้ว เราชนะออกไปแล้ว จะกลับมาให้ทีมบอลของเรา ทีม
ในธรรมจักรของเรามาเริ่มต้นใหม่หรือ เพราะอนัตตานี้เห็นไหมเป็นไตรลักษณ์ เกิดขึ้น
ตั้งอยู่ แล้วดับไป ความเป็นอนัตตา

นิพพานไม่ใช่อนาคต นิพพานเป็นนิพพาน ๑ นิพพานเที่ยงก็ไม่ใช่อดีตด้วย
เพราะอนัตตานี้เป็นอดีตของกิเลสต่างหาก เพราะไม่มีสิ่งใดคงที่ ไม่มี ไม่มีคงที่ แต่ใน
การเป็นอนัตตานี้ เห็นไหม อนัตตานี้ อนัตตาในตัวของจิต กิเลสในตัวของจิต แต่มีการเกิด

และการตายอยู่ตลอดเวลา มันเป็นอนัตตาในกระแสของกรรม ในวิญญู แต่ตัวจิตนี้เป็นอัตตา เพราะต้องเกิดและต้องตาย การประพฤติปฏิบัติเพื่อให้เห็นอนัตตา แต่ต้องเห็นอนัตตาในปัจจุบันเป็นมรรคอรียสัจจ ในปัจจุบันของมรรคนี้เป็นธรรมจักร ต้องเป็นภาวนามยปัญญาด้วย เพราะความเห็นอนัตตานี้ เห็นอนัตตาจากตามความเป็นจริง เห็นอนัตตาจากกรรม ไม่ได้เห็นอนัตตาจากโลก ไม่ได้เห็นอนัตตาจากการเป็นนิमित จากการจินตนาการ เป็นอนัตตาที่เกิดขึ้น เป็นปัจจุบันธรรม เป็นภาวนามยปัญญา ในความเป็นจริง

ความเห็นเป็นอนัตตานี้มันจะปล่อยวางออกไป แล้วจิตนี้จะขึ้นถึงปั้มๆหนึ่ง ถึงจุดๆหนึ่งขึ้นไป ส่วนล่างนี้ไม่เสื่อมลงมา แต่ส่วนบนนี้เป็นอนัตตาตลอด อนัตตาจนกว่าจะควลจุตโทษผ่านออกไป เป็นนิพพาน ไม่ใช่อนัตตาอีกแล้ว ไม่ใช่อนัตตา เพราะความเป็นอนัตตานี้เป็นระยะผ่าน เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บอกว่าอนัตตาตามความเป็นจริง ให้เห็นตามความเป็นจริงด้วยมรรคอรียสัจจอันนี้

มรรคอรียสัจจให้เห็นอนัตตา ให้เป็นประโยชน์ เพราะอนัตตานี้มันแปรสภาพ โดยความเป็นจริงคุมอัตตาอยู่ เพราะอัตตานั้น เป็นจิตที่มีกิเลส อวิชชาครอบครองอยู่เห็นใหม่ คือ ร่างกายนี้เราเปลี่ยนตลอดเวลา แต่หัวใจไม่เคยเปลี่ยน แต่เพราะเราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา เราได้ประพฤติปฏิบัติ เราได้เชื่อธรรม ได้เชื่อแนวทางก่อน แล้วเราทำขึ้นมาจนมันเกิดขึ้นตามความเป็นจริง อนัตตาที่เห็นตามปัจจุบันนี้ เพราะเราเห็นอนัตตาเราถึงได้เห็นโทษของการยึดติด

เห็นโทษของกายที่มันเกาะขอนไม้ นั่น เห็นโทษของความคิด ที่ว่าเราคิดเกาะขอนไม้เห็นใหม่ ระหว่างชั้นในหัวใจนั่น เห็นโทษระหว่างกายกับผู้เกาะ ผู้เกาะคือจิต ขอนไม้คือร่างกาย เพราะกายไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ขอนไม้ ขอนไม้ไม่ใช่เรา ขอนไม้แปรสภาพแล้วมันก็ต้องบอบสลายไป มันเป็นธาตุเฉยๆ เห็นใหม่ ๒ ระหว่างเราเกาะชั้นกับจิต ความคิดที่เกาะนั่นคือชั้นกับจิต ปล่อยความคิดนั้นให้หมด ว่างหมดเลย เห็นใหม่ ขอนนั้นมันก็ต้องบอบสลายไปเป็นธรรมดา ใจ่ความคิดที่หัวใจเราเกาะอยู่นั่น ใจ่ใจที่เกาะอยู่ มันก็เป็นชั้น มันก็ต้องเกิดดับเป็นธรรมดา นี่มันเป็นอนัตตาโดยธรรมชาติอยู่ แต่เราไม่ เพราะไม่มีมรรค ไม่มีวิธีการเข้าไป ไม่มีเทคโนโลยีเข้าไปใคร่ครวญอย่างนี้

เราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา เราใคร่ครวญจนชั้น จนความคิดนั้นก็ไม่มี เป็นความว่างหมดเห็นใหม่ ความว่างนี้เป็นอัตตา เป็นอาตมันเพราะมันเป็นความคิดที่ยังไม่

ชำระ แต่พอเราพบพระพุทธศาสนาแล้วเรามาปฏิบัติ เราเห็นความแปรสภาพตามความเป็นจริงอันนี้ต่างหาก มันถึงเป็นอนัตตาเห็นใหม่ เป็นอนัตตาเพราะว่าเรามีมรรคอริยสังขารเข้าไปปฏิบัติ มันมีเหตุ เหตุที่เราสร้างขึ้นมาจากด้วยมรรคด้วยหัวใจ ด้วยนามธรรมอันนี้จนเป็นภวามยปัญญา ปัญญาตามความเป็นจริงขึ้นมาอันนี้ นี่คือเหตุ

มีเหตุถึงจะมีผล มีการประพฤติปฏิบัติ มีความเชื่อมั่น มีตามความเป็นจริงเห็นใหม่ เพราะมีเหตุตัวนี้ เพราะมีความเชื่อมั่นอันนี้ เพราะมีการประพฤติปฏิบัติ เป็นประสบการณ์ตรงเป็นความเห็นจริงของจิตดวงนี้ จิตดวงที่มีกิเลสบนหัวใจ ที่ว่าเป็นสนามแข่งขันฟุตบอลนั้น ระหว่างธรรมกับกิเลสที่ต่อสู้กัน มันได้ทำงานบนหัวใจของเราบนสนามแข่งขัน บนภวาสวะ บนการที่เป็นอนัตตาที่เป็นภพ เป็นภพของใจนั้น มันจะระเบิดมันลั่นกลางหัวใจ

เพราะความระเบิดอันนั้น มันเป็นอนัตตา เห็นตามความเป็นจริง ระหว่างตาธรรมที่มันประสพบเห็น มันลั่นมันสะเทือนอยู่กลางหัวใจ จนมันปล่อยวางออกไปตามความเป็นจริง นี่มันเป็นอนัตตาที่มันเป็นระยะผ่าน แล้วถ้าเป็นนิพพาน มันจะมาเป็นอย่างนี้อยู่อีกหรือ

เราอยู่บนถนน เราจะมาศาลานี้ เราไม่ผ่านถนนมา เราจะมาถึงศาลาได้อย่างไร พอเราถึงศาลานี้ ศาลานี้เป็นถนนหรือ ก็ไม่ใช่ถนนนั้น แต่เราอาศัยถนนใจใหม่ถึงมาถึงศาลาที่นั่งภาวนาอยู่นี้ ต้องมีถนน ต้องมีหนทาง เพราะว่า สัพเพ ธมฺมา อนตฺตา ธรรมทั้งหลายนี้แปรสภาพทั้งหมด ถนนหนทางนี้มันแปรสภาพทั้งหมด เพราะมันเป็นอนัตตา เพราะตั้งแต่เราเคลื่อนมาเรามานั่งอยู่นี้ ถนนนั้นก็ไม่มี ความหมายไปแล้ว แต่ถ้ายังเกาะถนนอยู่นี้ เราต้องอยู่ที่ถนนนั้น เราไม่สามารถมาถึงที่ศาลานี้ได้ ฉะนั้นศาลานี้ถึงไม่ใช่ถนน ถนนก็ไม่ใช่ศาลา

ระยะทางที่ประพฤติปฏิบัติมา มันไม่ใช่ความเป็นจริง มันเป็นทางผ่าน มันเป็นความว่าง ว่าง ว่างออกไป เป็นความว่างผ่านออกมา แต่มันยังมีความว่างจริงอีกอันหนึ่ง เป็นยถากุตัง ตามความเป็นจริงเห็นใหม่ เป็นญาณทัสสนัง เป็นญาณอีกตัวหนึ่ง ญาณที่รู้ว่าพ้นแล้ว รู้ว่าพ้น ยถากุตัง เห็นตามความเป็นจริงว่าพ้น ยังมีอีกตัวรู้ว่าพ้น ตัวรู้ว่าพ้นอันนั้นมันไม่เป็นอนัตตาเด็ดขาด ถ้ามันเป็นอนัตตามันก็ต้องลงมาสิ แล้วเป็นอตฺตาใหม่ ก็ไม่ใช่

ถ้าเป็นอตตาทัวนั้นมันก็ต้องแปรสภาพสิ ความเป็นอตตามันต้องแปรสภาพ ไซ้ใหม่ มันต้องเกิดดับ เกิดดับ หมุนไปอีก ถ้ามันเป็นอตตา อตตาไม่มี อาตมันไม่มี พรหมยังต้องลงมาเกิด ไม่มี อตตาไม่มี มันแปรสภาพตลอด เป็นอนัตตาก็ไม่ใช่ เพราะเป็นอนัตตามันแปรสภาพตลอดเหมือนกัน เพราะเป็นอนัตตามันเป็นการเคลื่อนไป อนัตตา ฟังสิ การเกิดขึ้น การตั้งอยู่ และการดับไป นั่นคืออนัตตา สิ่งที่เป็นอนัตตาอันนี้หรือที่ว่าเป็นนิพพาน

เพราะฉะนั้นนิพพานถึงไม่ใช่อตตาและอนัตตา เป็นนิพพานเที่ยง แต่ไม่ใช่เที่ยงแบบอตตา อตตานี้เป็นอตตาของกิเลสต่างหาก แต่อัตตาทัวนี้ มันก็เป็นระยะผ่านอีกทีหนึ่ง แต่เป็นธรรมนะ เป็นสิ่งที่มันไปเห็นอนัตตา เราอยู่ในอนัตตาแต่เราไม่เคยเห็น แต่ประพฤติปฏิบัติเห็นตามความเป็นจริง รู้ตามความเป็นจริง ปล่อยวางได้ตามความเป็นจริง

ถ้าไม่เห็นตามความเป็นจริง เราปล่อยตามสัญญา อนัตตาตามสัญญา แต่ถ้าเห็นอนัตตาแล้ว เห็นโทษจริงมันจะ... เหมือน งู มือกำงูอยู่ งูเห่านะมือเรากำอยู่ พอรู้ว่างูใครจะกัดกำงูเห่า มันเห็นโทษขนาดนั้นนะ มันต้องสลัดทิ้งทันที ถ้าหัวใจเห็นตามความเป็นจริง เห็นตามอนัตตาจริง มันต้องสลัดทิ้งทันที สิ่งที่สลัดทิ้งอันนั้นหรือมันเป็นนิพพาน สิ่งที่สลัดทิ้งมันเป็นระยะทางที่ต้องผ่านขึ้นไป ระยะทางไม่ใช่เป้าหมายเป้าหมายต่างหาก ทิ้งแล้วมันก็ว่างหมด

เห็นไหม ความว่างตัวนั้น ความว่างตามความเป็นจริงนั้น นั่นละคือวิมุตติสุข สุขแบบวิมุตติ อันนั้นเป็นความว่างจริง ครูบาอาจารย์บอกว่า เป็นเมืองอิมเมืองพอ แต่ไม่ใช่เมืองอนัตตา อนัตตามันคนจีเมา เมาแปลแล้วก็บอกว่าพอ เดียวก็กลับมากินอีก อันนั้นหรือเป็นนิพพาน สิ่งที่หมุนออกมา ลงมาให้เป็นนิพพานหรือ เมืองพออิม อิมแบบคงที่ไม่ได้อิมแบบพวกเรา อิมแบบพวกเรานี้อิมแล้วเดี๋ยวมันก็หิวอีก นี้อัตตา

ความเห็นอนัตตานี้เห็นตามความเป็นจริง รู้ตามความเป็นจริง ปล่อยวางตามความเป็นจริง มันเป็นผลจริง มันเยี่ยมมากนะ เยี่ยมมาก เพราะมันสะเทือนเลื่อนลั่น ถึงจะเห็นคุณของอตตาและอนัตตา เพราะมีอตตาเราถึงเกิดมา ถึงทำให้เราเกิดมาจนปานนี้ เพราะจิตนี้เป็นนันทองเที่ยว เพราะเชื่อธรรมะพระพุทธเจ้าปฏิบัติจริงจนเห็นอนัตตาตาม

ความเป็นจริงแล้วปล่อยวางตามความเป็นจริง แบบที่ว่าสลัดทิ้งนั่น เห็นไหมมันทิ้งได้จริง ถึงจะเป็นนิพพาน ๑ ใจ ถึงได้เป็นสุขยอด เสวยวิมุตติสุข โดยไม่เคลื่อนที่

สิ่งที่เป็นอาตมัน มันยังเคลื่อน มันยังหมุนมา และพอมันถึงจุดของมัน มันถึงเข้ากันได้ ที่ว่าเห็นไหม จิตนี้เกิดดับ เกิดดับตลอด เกิดตาย เกิดตาย จิตนี้เป็นนักท่องเที่ยวตลอด เป็นอย่างนั้นตลอด เพราะไม่พบพระพุทธศาสนา ไม่พบตามความเป็นจริง มันก็หมุนไปตามแต่กระแส คนจะพบไม่พบ มันก็ทำดีทำชั่วอยู่ในจิตดวงนั้น ทุกดวงใจเคยผ่านที่สูงที่ต่ำมาตลอดเลย แต่มาพบพระพุทธศาสนา แล้วทำให้สิ่งที่มันเกิดดับ เกิดดับ ตามความเป็นจริงที่มันเกิด ที่ว่าหมุนไปนั้น แต่เรามาเห็นในปัจจุบันเดี๋ยวนี้ซะ ก็เหมือนเราเห็นการเกิดดับ เราเห็นภพชาติ เห็นวัฏวนทั้งหมดที่จิตนี้มันผ่าน

ในบุพเพนิวาสานุสติญาณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นไหม เห็นนั่นเห็นเป็นอดีต แต่การเห็นในปัจจุบันในการประพฤติปฏิบัตินี้ เยี่ยม เพราะเหมือนกับว่า เราเคยฝันว่าเราเคยจับงู แล้วพอเรามาบังคับ เราก็ก่แก่เสียวเฉยๆ แต่ในปัจจุบันธรรมนี้เรากล้าอยู่ เรากำคองอยู่ แล้วเราสลัดออก นี่คือการเห็นอนัตตาปัจจุบัน มันก็กำอยู่เดี๋ยวนั้น มันสลัดเดี๋ยวนั้น มันถึงว่าสิ่งที่มันแปรสภาพอยู่โดยธรรมชาตินี้ เราก็ก่ไม่เคยเห็น เพราะเราคิดแต่อดีต อนาคต แล้วเราเห็นจริงตามปัจจุบันเห็นไหม ผลที่มันเป็นอนัตตา เพราะธรรมะที่เราเชื่อธรรมะ แล้วเราปฏิบัติ แล้วเราเห็นจริงตามนั้นนะ มันไม่ต้องเห็นเป็น ๓ โลกธาตุ มันเห็นปัจจุบันเลย

ถึงบอกว่า พอมันทิ้งมันปล่อยแล้ว อดีตก็หัวใจนี้จามา อนาคตที่มันจะไปอีก ก็หัวใจนี้มันรู้ไปข้างหน้า อดีตที่มันเป็นอดีตมา นั้นละอดีตทั้งหมดเลยมันผ่านมา แล้วอนัตตาข้างหน้ายังไม่เกิดเห็นไหม ข้างหน้าไม่เอาเห็นไหม อนาคตสมบัติบ้า อนัตตาข้างหน้ามันยังจะไปอีกหรือ จากอดีตมาทางซ้ายถึงปัจจุบันนี้ปล่อยหมดแล้ว เพราะเห็นอนัตตา แล้วข้างหน้าที่เป็นอนัตตาจะไปอีกหรือ ไม่ไป ถึงไม่ใช่ทั้งอดีต ไม่ใช่อนัตตา นิพพาน ๑ นิพพานสุขจริงๆ สุขเยี่ยม สุขเมืองพอใจ มันเป็นเป้าหมายนะ

มันเป็นเป้าหมายของชาวพุทธของผู้ปฏิบัติ แล้วผู้ปฏิบัติก็ต้องตั้งหลัก ตั้งใจ ให้มันคง ให้เป็นหลักใจให้ได้ ไม่ให้เชื่อเป้าหมายที่ผิด เป้าหมายที่ถูกทำให้ผู้ที่ปฏิบัตินั้นพ้นทุกข์ได้ เป้าหมายที่ถูกต้อง เพราะมันจะไม่ยึดทั้งอดีต และอนาคต อดีตอันนี้เป็นความจริงที่มันมีอยู่แล้วในหัวใจ แต่มันอาศัยอารมณ์นี้ปกปิดไว้ อดีตนี้อคือวิชาที่ฝังอยู่

กลางหัวใจ มันพาเกิดพาตายแน่นอนอยู่แล้ว ไอ้ที่ว่าดูๆ คล่าๆ นั้น มันเป็นความคิด มันเป็นกระแส เพราะอัตรานี้มันมีอยู่แล้ว

ถ้าเราคิดว่าเราจะเอาอัตรานี้ เอาหนึ่งอันไว้ เราไม่ยอมเปลี่ยนแปลงความเห็น ความแปรสภาพ เป้าหมายก็ผิด ถ้าเห็นอัตรานี้เราจะปล่อยวางอัตรานี้ทั้งหมดมันก็ผิดเพราะอะไร เพราะอัตรานี้เราก็คาดหมาย อัตรานี้เราจะปล่อยวางไปก่อน ถึงว่าต้องเป็นปัจจุบันไง เป็นปัจจุบันให้เห็น เพราะเราจะทำลายอัตรานี้ที่มันเป็นอวิชชาของเราในหัวใจนี้ เราจะทำลายอัตรานี้เห็นใหม่ อัตรานี้ที่มันเป็นเจ้าวัฏจักรอยู่ที่นี่ อัตรานี้ต้องทำลาย ทำลายด้วยวิธีการด้วยอัตรานี้เห็นใหม่ อัตรานี้มันมีจริงอยู่แล้ว ทำลายเป็นอัตรานี้ การทำลายนี้ทำลายด้วยธรรมชาติของพระพุทธเจ้า ทำลายด้วยวิธีประพฤติกปฏิบัติ ให้เป็นอัตรานี้ให้เห็นตามความเป็นจริงเห็นใหม่

อัตรานี้จะทำลายด้วยวิธีของอัตรานี้ แล้วมันก็เป็น ๑ เป็นนิพพาน ๑ นี้ถ้าเป้าหมายถูก ผู้ประพฤติกปฏิบัติมันก็จะดำเนินวิธีการไปถึงเป้าหมายนั้น เห็นใหม่ อริยฐานบารมีแม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังต้องปรารถนาเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วสั่งสมบารมีมา แล้วมาถึงปัจจุบันนี้ เราก็ตั้งใจว่ายอดของศาสนาพุทธสอนให้ถึงสิ้นกิเลส ถึงนิพพาน ก็ด้วยวิธีการเห็นความเป็นอัตรานี้

ศาสนาพุทธสอนเรื่องอัตรานี้ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค เห็นใหม่ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค เป็นอริยสัจ มรรคคือองค์ ๘ คือเครื่องดำเนิน อริยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค มรรคในอริยสัจนั้น มรรคคืออริยสัจจัญจนเข้ามา ให้เห็นความแปรสภาพตามความเป็นจริง หลักของพุทธศาสนาสอนเรื่องอัตรานี้ เรื่องไม่คงที่ เรื่องความแปรสภาพ เรื่องทุกข์ มันแปรสภาพ เราเกิดดับ เกิดดับอยู่ แต่ถึงที่สุดแล้วมันไม่ใช่อัตรานี้ เพราะอัตรานี้เป็นอริยสัจตัวนี้ไง ตัวนิโรธเห็นใหม่ ดับ ดับ ตัวนิโรธตัวดับ พ้นออกไป พ้นจากอริยสัจนี้ออกไป

ทุกข์ ทุกข์ควรกำหนด พระพุทธเจ้าสอนให้กำหนดทุกข์ ทุกข์ควรกำหนด กำหนดว่าทุกข์มาจากไหน มาจากเหตุ เหตุคือสมุทัย คือต้นหาความทะยานอยากทั้งหมด เข้าใจปล่อยวางที่ต้นหาทั้งหมดทุกข์ดับ เพราะเราไม่อย่าไม่เกิดไม่ดับ ไม่อย่าให้ทุกข์หาย ไม่อย่าให้เป็นไป เรามองตามความเป็นจริงเห็นเป็นอัตรานี้เห็นใหม่ พออัตรานี้

มันก็ปล่อย ปล่อยตรงไหน ปล่อยที่สมุทัย เกิดนิโรธ ดับหมด ด้วยอะไร ด้วยมรรค อริยสังขารที่หมุนเข้ามา เพราะฉะนั้นตรงนี้นั้นถึงเกิดดับ เกิดดับ เห็นใหม่

อริยสังขารนี้ ถ้าเห็นตามความเป็นจริง จิตนี้ผ่านออกมาจากอริยสังขาร นิพพานนี้ผ่านออกมาจากอริยสังขาร อริยสังขาร ๔ เป็นสมมติ เป็นสมมติบัญญัติ ตัวนี้ยังเป็นสมมติอยู่ ยังเคลื่อนที่ยังแปรสภาพอยู่ นิพพาน ๑ ไม่ใช่สมมติ ไม่แปรสภาพไม่เป็นอนัตตา พ้นออกมาจากอริยสังขาร พ้นออกมาจากตามความเป็นจริง พ้นออกมาจากนั้นออกมาจากอริยสังขารเลย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็บอกไว้อย่างนั้น แล้วเราจะไปแบกอริยสังขารเป็นเราหรือ เราจะไปแบกนิโรธเป็นเราหรือ เราจะไปผูกจิตไว้กับนิโรธนั้นหรือ นิโรธเกิดดับนี้เป็นอนัตตานั้นหรือ อันนั้นเป็นนิพพานหรือ อริยสังขาร ๔ ไม่ใช่ นิพพาน นิพพานเป็นนิพพาน อริยสังขารเป็นอริยสังขาร นิโรธเป็นนิโรธ

นิพพานเป็นนิพพาน คนละอันกัน คนละอักษร คนละความหมาย คนละเป้าหมายที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้ทั้งหมดเลย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดไว้ วางไว้ ตามสัจย์ตามความเป็นจริง นี้จะเชื่อต้องเชื่อตรงนั้น เชื่อปัญญาคุณ เชื่อปัญญาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วจะพ้นไปตามความเป็นจริง ถึงบอกว่า เราเข้ามาประพฤติปฏิบัติแล้วเราก็ต้องตั้งหลัก ตั้งเป้าหมายของเราตามความเป็นจริงนี้ เป้าหมายนี้พ้นออกไปจากอริยสังขารนี้ ภาวสวะ ให้พ้นออกไป พ้นออกไป เป็นของจริง ของจริงตามความเป็นจริงอันนั้นต่างหาก ถึงว่าเป็นของประเสริฐ เป็นเป้าหมายของเราเอวัง

.....

เพิ่มเติมท้ายกัณฑ์

ทำเอาหน้ากันใจ แต่ถ้าทำตามความเป็นจริง มันเป็นคนละเรื่องกัน อย่างอาจารย์ว่า ทำด้วยความเมตตา ทำโดยไม่หวังผลประโยชน์ใดๆทั้งสิ้น ถ้าทำแล้วยังหวังประโยชน์อยู่หวังอะไรอยู่ที่นี่ ความหวังอันนั้น มันจะทำให้งานนั้นไม่บริสุทธิ์ การทำเป้าหมายนั้นจะไม่ตรง ถ้าทำเพื่อตรงนั้นนะ ทำเพื่อธรรมไม่ว่า ทำเพื่อให้ผู้ปฏิบัติตามความเป็นจริง มันจะวางให้ตามความเป็นจริง ไม่เกรงอกเกรงใจ

การเกรงอกเกรงใจทำให้ตรงนั้นผิดพลาดไป พอผิดพลาดไป คนไปอยู่ มันก็ไม่ได้ประโยชน์จริง ทางจงกรมเห็นใหม่ ก็ต้องขุดทางจงกรมให้ตรง เพื่อให้พระเดินจงกรม เกรงใจเขา ทางจงกรมเนี่ยไปใกล้ทางเขาให้ทางโค้งๆหน่อย พระเลยเดินทางโค้งไปโค้งมาใช้ใหม่ พระเดินจงกรมก็เลยต้องเดินทางโค้งนั้น โค้งไปโค้งมา

นี่ก็เหมือนกัน การจะสร้างเพื่อให้พระเดินจงกรมก็ทำให้มันตรง ท่านจะได้เดินจงกรมตรงใช้ใหม่ การปฏิบัติก็ง่ายขึ้น ไม่หวังสิ่งใด ความหวังชื่อเสียงอะไรนั้น มันจะทำให้ตรงนั้นเสียหายไป การสร้างก็ต้องดูตรงนั้นใจ ถึงว่าต้องไปทำ ต้องไปทำ เพื่อผู้ที่สืบต่อ ถ้าไม่หวังการสืบต่อ โอ้.. จะทำไปทำไม ไปสร้างทำไม สร้างโดยไม่หวังอะไรทั้งสิ้น ไม่หวัง ไม่หวังอะไรเลย หวังแต่ให้พระปฏิบัติเป็น และพวกโยมปฏิบัติเป็น

อันนี้หวังจริงๆนะ หวังจะให้ประพฤติปฏิบัติกัน พระพุทธเจ้ารู้ตรัสรู้ทุกอย่าง รู้พร้อมเลย แต่ไม่เคยพูดเลย เฉย พระโมคคัลลณะลงจากเขาคิชฌกูฏไป เห็นเปรต ก็ยิ้มไม่ยอมบอก ไม่ยอมบอกกับพระ พระเห็นพระโมคคัลลณะยิ้ม ถามว่ายิ้มเพราะอะไร ไม่พูดเดี๋ยวไปพูดต่อหน้าพระพุทธเจ้า พอตกเย็นไปเฝ้าพระพุทธเจ้าด้วยกัน พระองค์นั้นก็ถามขึ้นมาว่าที่ลงจากเขาคิชฌกูฏยิ้มอะไร ยิ้มเพราะเห็นเปรต เปรตทำความชั่วไว้มาก ลอยมานี้ ขนจะหลุดออกไป เป็นหอกเป็นหลาว มาทิ่มตัวเองร้องโอดโอยอยู่ก็ไม่ตาย พูดต่อหน้าพระพุทธเจ้า

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกเลย สิ่งที่พระโมคคัลลณะเห็นนั้น เราเห็นมานานแล้ว แต่เราไม่พูดเพราะไม่มีพยานกัน บัดนี้ที่พระโมคคัลลณะพูดนั้นเป็นความจริงเพราะเราก็ก็นั้น ใจที่ประพฤติปฏิบัตินี้ก็เหมือนกัน ถ้าหวังก็หวังตรงที่ประพฤติปฏิบัติ ถ้าประพฤติปฏิบัติแล้วคนนั้นถึงจุดนั้นแล้ว มันคุยกันรู้เรื่องไง มันเป็นพยานกันเฉยๆ มันเป็นพยานกัน อย่างมาศาลานี้ เอ็งทุกคนมาศาลานี้ก็กลับไปคุยกันรู้เรื่องนะ ศาลานี้มีเทียน ๔ เล่ม จุดไฟด้วยแสงเทียน ใจพวกข้างนอกนะก็ว่า เหรอ.. แสงเทียน ๔ เล่มใช้ไหม จุด ๔ มุมเนอะ เพราะศาลามันกว้างต้องไว้ ๔ มุม ใช้ไหมแสงสว่าง เขาก็จินตนาการทั้งหมด เขาไม่มีทางเห็นตามความเป็นจริงได้

แต่เพราะเรามาตั้งอยู่ที่กลางศาลานี้ เราจะเห็นตามความเป็นจริงว่า เทียน ๔ เล่มนี้วางไว้อย่างไร แล้วใครพูดมาพูดนี้ พวกนี้จะเห็นและเข้าใจหมด แต่ไปพูดกับคนอื่น ไม่มีทางเข้าใจ ไม่มีทาง นี่พยานกันตรงนี้ใจ ถึงว่าหวังให้ปฏิบัติให้ถูก หวังให้ปฏิบัติ ผู้ที่

ปฏิบัติแล้ว ให้มีรัฐธรรมนูญขึ้นมา มันเป็นการ ๑. ผู้ที่ปฏิบัตินั้นมีความสุข เพราะมันเป็นความสุขจริง เป็นความสุขจากความเป็นจริง ๒. มีหลักฐานเครื่องยืนยันที่ไปดูไ้พวกเขาปฏิบัติปลอมๆ นี้ คนที่ไม่รู้นี่เขาต้องพุดผิดจากในหัวใจเราเด็ดขาดเลย สิ่งที่เรารู้นี้เรารู้จริง ไปเจอคนที่เขาไม่จริงนี่ เขาจะพุดผิดจากสิ่งนี้เลย พุดผิดจากสิ่งที่เราเป็นจริงนี้ ไม่เขาก็เรานั้นต้องผิดคนหนึ่ง (เทพสิ้นสุดเพียงเท่านั้น)